

Strategisch stemmen

Strategische stem

Een **strategische stem** is een stem die niet uit [idealisme](#) maar op basis van strategische overwegingen wordt uitgebracht.

De oprechte en de strategische stem [[bewerken](#) | [brontekst bewerken](#)]

Vaak komt een strategische stem voor in landen met een parlementair regeringssysteem waar na de verkiezingen een regering dient te worden gevormd. [Karlheinz Reif](#) maakt een onderscheid tussen het oprecht stemmen en het strategisch stemmen ('voting with the heart' en 'voting with the head'). Bij de oprechte stem stemt de kiezer op de partij waar hij eigenlijk op zou willen stemmen omdat hij daar het meeste affiniteit mee heeft, bij de strategische stem wijkt hij hier vanaf. Voor de strategische keuze zijn diverse redenen.

De bekendste reden is dat de kiezer strategisch stemt om invloed uit te kunnen oefenen op de coalitieonderhandelingen. Stemmers die een wat radicalere politieke voorkeur hebben kunnen centrum-rechts of centrum-links gaan stemmen om een door hen gewenste [coalitie](#) te versterken, omdat zij ervan uitgaan dat hun eigen partij niet in de coalitie terecht zal komen.

Een historisch voorbeeld van strategisch stemgedrag door een deel van het Nederlands [electoraat](#) tonen de [Tweede Kamerverkiezingen van 1977](#). Hierbij boekte de [PvdA](#) zetelwinst ten koste van [CPN](#), [PSP](#) en [PPR](#) doordat een deel van de aanhang van deze kleinere linkse partijen na de val van het [Kabinet Den Uyl](#) de voorkeur gaf aan een sterkere positie van de [PvdA](#) in de onderhandelingen met het [CDA](#) in de (overigens vergeefs gebleken) overweging wederom een [progressief](#) kabinet te kunnen formeren.

Kiessysteem [[bewerken](#) | [brontekst bewerken](#)]

Het [kiessysteem](#), of kiesstelsel heeft invloed op het stemgedrag van de kiezer. Zo bevorderen sommige kiesstelsels strategisch stemgedrag. Een [meerderheidsstelsel](#) ('single member district plurality'), zoals bij de parlementsverkiezingen in het [Verenigd Koninkrijk](#), zal strategisch stemgedrag aanmoedigen. Een systeem met meerdere rondes, zoals bij de [parlementsverkiezingen in Frankrijk](#), zal het aantal strategische stemmers afnemen in de tweede ronde. In de eerste ronde wordt namelijk bepaald welke [partijen](#) in de tweede ronde tegen elkaar zullen strijden. De kiezer hoeft dan meestal in de tweede ronde niet opnieuw een strategische stem uit te brengen.

Tumult in fracties over strategisch stemmen

De voorlopige uitslag van de Eerste Kamer wijkt iets af van de prognoses. Het verschil komt door strategisch stemmen door Statenleden.

Redactie 30 mei 2023

Chutterstock

Vacatures

Strategisch Bele
Woonbron

Consultant Soci
Medior)
JS Consultancy n

Projectleider re
energiebespari
JS Consultancy

Senior Raadadv
Gemeente Lisse

Beleidsmedewe

Vooraf landelijke coalitie hiel elkaar

Het waren vooral de vier partijen in de landelijke coalitie (VVD, D66, CDA en ChristenUnie) die elkaar hielpen. Het CDA kreeg twee stemmen extra in Overijssel en de ChristenUnie een stem. De VVD kreeg juist twee stemmen minder dan het aantal Statenleden van de partij in die provincie, en D66 'verloor' er een stem. In Flevoland ging een stem van D66 naar VVD.

In Zeeland werden de meeste strategische stemmen uitgebracht. Het is de enige provincie waar GroenLinks en PvdA al een gezamenlijke fractie hebben. In de nieuwe Eerste Kamer gaan de twee partijen ook samen. Van de zes Statenleden komen drie voort uit GroenLinks, maar die partij kreeg geen enkele Zeeuwse stem. Alle stemmen gingen naar de PvdA. Ook D66 en ChristenUnie ontvingen vanuit Zeeland geen enkele stem, terwijl ze er wel een zetel hebben. Die stemmen kwamen terecht bij VVD en SGP.

Statenlid uit fractie gezet

De manier waarop de coalitiepartijen elkaar hielpen, wierp vruchten af. In de nieuwe Eerste Kamer krijgen ze 24 zetels. Na de Statenverkiezingen in maart hadden ze virtueel twee zetels minder. Daardoor zijn ze niet afhankelijk van de BBB om voorstellen aangenomen te krijgen. Via GroenLinks/PvdA kan de coalitie ook een meerderheid krijgen.

Eén afwijkende stem was niet vooraf besproken. Een Statenlid van GroenLinks in Zuid-Holland stemde op Volt. Die ene stem was genoeg om GroenLinks/PvdA een zetel te kosten. Volt kreeg onverwacht juist een tweede zetel in de Eerste Kamer. Fractievoorzitter Sinan Özkaya van GroenLinks spreekt van ‘een vertrouwensbreuk’ en heeft Statenlid Debora Fernald na de verkiezing direct uit zijn fractie gezet.

De zetelverdeling in de Eerste Kamer: BBB 16 zetels, GroenLinks/PvdA 14, VVD 10, CDA 6, D66 5, PVV 4, SP 3, ChristenUnie 3, Partij voor de Dieren 3, JA21 3, SGP 2, Volt 2, Forum voor Democratie 2, Onafhankelijke Politiek Nederland 1, 50PLUS 1. (ANP/Redactie)

Van: [5.1.2e] [5.1.2e] <[5.1.2e]@minvws.nl>
Verzonden: woensdag 16 september 2020 16:47
Aan: [5.1.2e] - BD/DWJZ/SBR <[5.1.2e]@minjenv.nl>
CC: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minvws.nl>
Onderwerp: besteld amendement I
Urgentie: Hoog

[5.1.2e]

Terwijl [5.1.2e] mij belde (die nu jou belt), belde [5.1.2e] die [5.1.2e] van Hugo had gesproken met dezelfde boodschap. Ik denk dezelfde elementen als die [5.1.2e] noemde:

- PvdA en GL zijn akkoord met optie C met 7 dagen + een spoedvoorziening;
- Artikel 58s gaat eruit, is besmet;
- De spoedvoorziening komt in 58c, strekking:
  - o Voor gewone regelingen optie C met 7 dagen;
  - o Voor regelingen waarvan de spoed gemotiveerd is aangegeven optie B met 7 dagen

Op twee manieren twee varianten:

- De spoedregeling alleen voorleggen aan de TK (en waarom slaan we daar de mr ook niet over), de gewone regeling ook alleen aan TK of variant aan TK én EK (kunnen ze met die twee opties naar de EK)
- De spoedregeling bij voorkeur in de vorm van een regeling, maar een variant met een noodverordening voor spoedgevallen zou de belsuitvorming helpen.

En dat alles zsm, omdat ze nu allemaal bij elkaar zitten in de TK en snel zaken kunnen doen.

kieswijzer

alle moties

Zoek een motie of wet

Zoek

Stem nu zelf op de belangrijkste corona wetten en moties die het beleid bepaalden. Welke partij past er het beste of juist niet bij jouw stemgedrag?

Hier vind je 17 impactvolle wetten en moties van het afgelopen jaar.

Coronapaspoort zo spoedig mogelijk invoeren

Deze motie verzoekt de regering het reeds aangekondigde coronapaspoort zo spoedig als verantwoord mogelijk in te voeren en hiermee in ieder geval niet te wachten tot in de zomer, zodat mensen met een test- of vaccinatiebewijs meer vrijheden kunnen verkrijgen.

► Toelichting

✓ VVD	✓ CDA	✗ CU	✗ SGP
✓ PvdA	✓ D66	✗ PVV	✗ FVD
✓ 50PLUS	✓ SP	✗ PvdD	✗ Krol
✓ GL		✗ vKA	✗ DENK
		✗ Haga	

✓ aangenomen

[motie 25295-1039](#)

2021-03-10

RIVM-modellen openbaar maken

Deze motie verzoekt om alle RIVM-modellen openbaar te maken.

► Toelichting

✓ PvdA	✓ CU	✗ VVD	✗ CDA
✓ SGP	✓ 50PLUS	✗ D66	
✓ PVV	✓ SP		
✓ FVD	✓ PvdD		
✓ Krol	✓ GL		
✓ vKA	✓ DENK		
✓ Haga			

✓ aangenomen

[motie 25295-1021](#)

2021-02-25

Doe de StemWijzer

Op 22 november 2023 zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer. Wij werken aan de nieuwe StemWijzer. De StemWijzer van de Tweede Kamerverkiezingen 2021 is te bereiken via <https://tweedekamer2021.stemwijzer.nl>.

NOS Nieuws • Maandag 15 augustus 2016, 21:48

Soros Leaks: zeker 4,9 miljoen euro naar Nederlandse organisaties

Dit weekend lekte een groot aantal documenten uit de Open Society Foundations, een aantal stichtingen van de Amerikaanse miljardair George Soros. Uit de documenten blijkt dat Soros tussen 2009 en 2014 minstens 4,9 miljoen euro aan Nederlandse stichtingen, goede doelen en denktanks gaf.

Daaronder zijn bijvoorbeeld ProDemos en KiesKompas (die in verkiezingstijd allebei een stemwijzer uitbrengen) en de pro-Europese studentenvereniging AEGEE, die in vrijwel alle Nederlandse studentensteden aanwezig is. Ook de 'ja'-campagne bij het Nederlandse referendum over Oekraïne in april werd [deels door Soros gefinancierd](#).

Pieter Omtzigt doet met eigen partij mee aan de verkiezingen: ‘De grootste worden is niet het doel, we willen onze idealen verwezenlijken’

Het is officieel: Pieter Omtzigt doet met een eigen partij mee aan de Tweede Kamerverkiezingen in november. Zaterdagochtend richtte hij bij de notaris Nieuw Sociaal Contract op. In dit interview met de Twentse krant *Tubantia* licht hij die stap toe en vertelt hij over zijn inhoudelijke idealen, hoe hij die wil verwezenlijken en met wie – en met wie niet.

'Omtzigt had zich moeten aansluiten bij BBB'

Vandaag, 12:00 In WAT U ZEGT

De alom geroemde politicus Omtzigt start een nieuwe partij: Nieuw Sociaal Contract (NSC). Deze 'naam' wordt al jaren gebezigd in het World Economic Forum, dat ondanks haar ongekozen status veel invloed op het wereldgebeuren heeft. Nieuw elan hoeven we dus niet van Omtzigt te verwachten, denkt André Leijten.

BEKIJK OOK

Geen politicus past heiligverklaring

Zelf sluit hij samenwerking, in een mogelijke coalitie, met PVV en FvD al uit. Een miljoen landgenoten worden nu al door Omtzigt aan de zijlijn geplaatst. Hoe was Omtzigts houding tijdens de coronacrisis? Hoe zat het toen met de rechtsstaat? In een democratie ga je altijd met elkaar in gesprek om dan pas je conclusies te trekken.

Hendrikus Erik Vdf Boomsma Cqv-Ilc

Zojuist · 🌐

HOE ZOU PIETER OMTZIGT TOCH AAN DIE NAAM
VOOR ZIJN NIEUWE POLITIEKE PARTIJ ZIJN
GEKOMEN ??....

“Nieuw Sociaal Contract”

.....“ook Gij., Brutus?.... Ja dus!!

Vind ik leuk

Opmerking plaatsen

Delen

← Groepsgeschiedenis

Nieuw Sociaal Contract - Pieter Omtzigt

Groep (Openbaar)

Groepsgeschiedenis

Groepsgeschiedenis laat zien wanneer deze groep is gemaakt en welke naamswijzigingen hebben plaatsgevonden. Je kunt Groepsgeschiedenis gebruiken om te zien of het doel van een groep mettertijd is gewijzigd.

De groep **Bestuurlijke Vernieuwing - Pieter Omtzigt** is gemaakt
18 feb. 2020

Naam gewijzigd in **Nieuw Sociaal Contract - Pieter Omtzigt**
21 aug. 2023

Naam gewijzigd in **Bestuurlijke Vernieuwing - Pieter Omtzigt**
2 nov. 2022

Naam gewijzigd in **Pieter Omtzigt**
9 mei 2022

Naam gewijzigd in **Rechterlijke Macht, Rechtsbijstand & Advocatuur**
5 nov. 2021

Naam gewijzigd in **Splinter : Rechterlijke Macht, Rechtsbijstand & Advocatuur**
13 jul. 2021

Naam gewijzigd in **Splinter : Mensenrechten**

Dinsdag 23 augustus 2022 in de Plenaire zaal

de motie-Wilders over het invoeren van een asielstop (35788, nr. 184)

VERWORPEN

☒ SP	☒ GL	☐ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ Fractie Den	☒ PvdA	☒ PvdD
☐ Lid Gündoğ	☒ D66	☒ Lid Omtzigt	☒ CU
☒ VVD	☒ SGP	☒ CDA	☒ BBB
☒ JA21	☒ PVV	☒ FVD	☒ Gr Van Hagt

Dinsdag 12 april 2022 in de Plenaire zaal

de motie-Markuszower over gemeenten, bedrijven en burgers niet tot opvang dwingen door noodwetgeving (19637, nr. 2849)

VERWORPEN

☒ SP	☒ GL	☐ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ Fractie Den	☐ Lid Gündoğ	☒ PvdA
☒ PvdD	☒ D66	☒ Lid Omtzigt	☒ CU
☒ VVD	☒ SGP	☒ CDA	☒ BBB
☒ JA21	☒ PVV	☒ Gr Van Hagt	☒ FVD

Dinsdag 13 september 2022 in de Plenaire zaal

de motie-Van Haga/Eerdmans over statushouders geen voorrang meer geven op sociale woningen (19637, nr. 2968)

VERWORPEN

☒ SP	☒ GL	☒ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ Fractie Den	☒ PvdA	☒ PvdD
☐ Lid Gündoğ	☒ D66	☒ Lid Omtzigt	☒ CU
☒ VVD	☒ SGP	☒ CDA	☒ BBB
☒ JA21	☒ PVV	☒ FVD	☒ Gr Van Hagt

Dinsdag 22 november 2022 in de Plenaire zaal

de motie-Kops over onmiddellijk afschaffen van de voorrang voor statushouders bij de toewijzing van een woning (36200-VII, nr. 83)

VERWORPEN

☒ SP	☒ GL	☐ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ Fractie Den	☐ PvdA	☒ PvdD
☐ Lid Gündoğ	☒ D66	☒ Lid Omtzigt	☒ CU
☒ VVD	☒ SGP	☒ CDA	☒ BBB
☒ JA21	☒ PVV	☒ FVD	☒ Gr Van Hagt

de motie-Maeijer over zich uitspreken tegen het optuigen van een Europese superstaat (21501-20, nr. 1814)

VERWORPEN

☒ SP	☒ GL	☐ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ Fractie Den	☒ PvdA	☒ PvdD
☐ Lid Gündoğ	☒ D66	☒ Lid Omtzigt	☒ CU
☒ VVD	☒ SGP	☒ CDA	☐ BBB
☒ JA21	☒ PVV	☒ FVD	☒ Gr Van Hagt

de gewijzigde motie-Ephraïm over geen Nederlandse militairen uitzenden naar Oekraïne indien dit om gevechtshandelingen zou gaan (35925-V, nr. ??, was nr. 67)

AANGENOMEN

☒ SP	☒ GL	☒ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ PvdA	☒ PvdD	☒ Fractie Den
☒ D66	☒ CU	☒ VVD	☒ SGP
☒ Lid Omtzigt	☒ CDA	☒ JA21	☒ BBB
☒ PVV	☒ FVD	☒ Gr Van Hagt	

Dinsdag 12 oktober 2021 in de Plenaire zaal

de motie-Van der Plas over stoppen met plannen om boeren te onteigenen (35925, nr. 113)

VERWORPEN

☒ SP	☒ GL	☐ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ PvdA	☒ PvdD	☒ Fractie Den
☒ D66	☒ CU	☒ VVD	☒ SGP
☒ Lid Omtzigt	☒ CDA	☒ JA21	☒ BBB
☒ PVV	☒ FVD	☒ Gr Van Hagt	

Dinsdag 18 oktober 2022 in de Plenaire zaal

de motie-Van Houwelingen over het verbreken van alle banden met het World Economic Forum (36200-III, nr. 12)

VERWORPEN

☒ SP	☒ GL	☐ BU1	☒ Volt
☒ DENK	☒ Fractie Den	☐ PvdA	☒ PvdD
☐ Lid Gündoğ	☒ D66	☒ Lid Omtzigt	☒ CU
☒ VVD	☒ SGP	☒ CDA	☒ BBB
☒ JA21	☒ PVV	☒ FVD	☒ Gr Van Hagt

Pieter Omtzigt: geen coalitie met PVV of Forum

[Nieuws](#) · Vandaag · leestijd 2 minuten · 6442 keer bekeken · [bewaren](#)

Pieter Omtzigt zal met zijn partij Nieuw Sociaal Contract niet in een coalitie stappen met de xenofobe PVV of het fascistische Forum voor Democratie. Dat zegt hij [in een interview met Tubantia](#). "Voor mij moeten partijen voldoen aan de basisvoorwaarden van rechtsstatelijkheid. Als dat een partij niet kan doen, dan is het niet aan de orde om in een coalitie te stappen."

Coalitiesamenwerking met PVV en FvD zie ik niet gebeuren

- Pieter Omtzigt

Sluit u partijen uit voor een coalitie-samenwerking?

„Voor mij moeten partijen voldoen aan de basisvoorwaarden van rechtsstatelijkheid. Als dat er niet is, dan kunnen we niet samen in een coalitie. Daarom zie ik coalitiesamenwerking met PVV en FvD niet gebeuren. Wat ik wel belangrijk vind, is dat als die partijen een valide onderwerp ter sprake brengen, je dat serieus moet nemen. Het migratieprobleem dat door de PVV op tafel is gelegd, is door veel partijen vermeden. Net als FvD die een punt maakte van de baantjescarousel. Daar hebben ze een goed punt, en dan moet je kijken of je daar wat mee kan doen.”

- **Nederland** scoort goed in de rangschikking van Freedom House (score van 97 op een schaal die loopt tot 100) en behoort internationaal gezien tot de landen waar het vertrouwen in het verkiezingsproces het hoogst is. Aandachtspunten zijn volgens Freedom House o.a. de **antidiscriminatie aanpak, transparantie en openheid van de overheid en de uitbuiting van arbeidsmigranten**.
- Tegelijkertijd is zichtbaar dat ook in Nederland het **vertrouwen ten opzichte van voorgaande jaren licht is gedaald**.⁸ Het minste vertrouwen in verkiezingen hebben kiezers van FVD, gevolgd door de kiezers van PVV en JA21. Stemmen in een stembokje wordt het meest vertrouwd, briefstemmen wordt het minst vertrouwd.⁹
- In Nederland zijn er groeperingen die het betrouwbare verloop van het **verkiezingsproces bij eerdere verkiezingen** ter discussie hebben gesteld. Voorbeelden hiervan:
  - o Gideon van Meijeren (FvD) die na de Tweede Kamerverkiezing 2021 en de gemeenteraadsverkiezingen 2022 stelde sterke aanwijzingen te hebben dat er gefraudeerd is bij de verkiezingen maar daar geen bewijs voor kon aanleveren.¹⁰

---

⁸ <https://www.kiesraad.nl/adviezen-en-publicaties/publicaties/2022/2/3/vertrouwen-in-eerlijke-verkiezingen>

⁹ <https://nos.nl/artikel/2373791-meeste-mensen-hebben-vertrouwen-in-de-verkiezingen-enig-wantrouwen-is-van-alle-tijden>

¹⁰ <https://www.ninefornews.nl/gideon-van-meijeren-sterke-aanwijzingen-dat-er-gefraudeerd-is-bij-de-verkiezingen/>

- Thierry Baudet (FvD) die oproep om ter controle van de stemtelling stemfles op te sturen¹¹ of alleen op woensdag te stemmen (in plaats van maandag of dinsdag). Daarnaast riep hij op om als waarnemer bij het tellen in de stembureaus aanwezig te zijn, om zo de kans te verkleinen dat er iets illegaals met de stemmen gebeurt.¹² Overigens wijst ook het ministerie kiezers er actief op dat zij aanwezig mogen zijn bij de telling en wordt hier ook steeds meer – hoewel in kleine aantallen – gebruik van gemaakt.
- Willem Engel die na de Tweede Kamerverkiezing aangifte deed van verkiezingsfraude en oproep tot nieuwe verkiezingen.
- Onder verschillende websites waar complottheorieën worden gedeeld en waar wordt ingegaan op verkiezingsfraude in Nederland. Gemene deler is wantrouwen jegens de procedure voor briefstemmen (bij de Tweede Kamerverkiezing 2021), de opslag van vervroegd uitgebrachte stemmen en het gebruik van programmatuur om de stemtotalen op te tellen en de verkiezingsuitslag te berekenen.

Onze referentie
2023-0000348031

Datum
9 november 2022

[Algemene informatie](#)[Veelgestelde vragen](#)

Veelgestelde vragen

Kan ik me al aanmelden voor de aankomende Verkiezingen van november 2023?

Dat is op dit moment nog niet mogelijk. Vrijwilligers die eerder hebben meegeholpen ontvangen per mail een uitnodiging zodra de werving start. Als je voor de eerste keer wilt meedoen, kun je rechtsboven een [account aanmaken](#) om deze e-mail ook te ontvangen.

Waar kan ik terecht met een vraag?

<https://mijnstembureau.nl/meer-info>